

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA DVAKRAT TEDENSKO, OB SREDAH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 5 • Maribor, sobota, dne 15. januarja 1938 • Leto XIII

Spoznanje prihaja? . . .

Toda ne marajo ga

V ljubljanskem »Dom in Svetu« je najprej pred meseci že pojasnil katoliški pisatelj Kocbek, kdo je glavni krivec španske državljanske vojne. Kocbeka so listi iz Kopitarjeve ulice precej okrcali. Nedavno je pisalo podobno o stvari tudi glasilo sarajevske nadškofije »Katoliški Tjednik«, kjer priznava, da je »največji škandal XX. stoletja ta, da je delavstvo zapustilo boga in cerkev in za ta škandal smo odgovorni mi katoliki, — kar sedaj že na katoliški strani več ali manj priznavajo. Odgovorni so za to dobro situirani stanovni med nami, ki so se oddaljili od dobrotelnosti in od modrosti evangelija. Odgovorno je za to duhovništvo, ki se je umaknilo v svoje komodne dvorce in kurije ter ni hotelo slišati, kako na obzorju odseva in grmi... Mi katoliki in cerkveni ljudje smo zatajili delavce ter smo ostali večinoma gluhi in indolentni (nebržni). Toda delavci niso mogli čakati, ker glad nima oči...«

Tako je pri nas. In avstrijski jezuit Raisenerg, ki je obenem s škofom Gföllnerjem, izvedel akcijo za sodelovanje katolikov in socialistov, je objavil v »Wiener Kirchenblattu« članek, v katerem ostro obsoja vedenje oficijelnih avstrijskih klerikalnih krogov napram socialistom ter pravi, da je večina delavstva prešla v marksizem zato, ker je videla kako prav katoliški delodajalci najgrše kršijo vse papeževe enciklike glede ureditve socialnih odnošajev, ter da so avstrijski katoliški krogi napravili najstrašnejšo napako, ker so na znani način preganjali delavstvo po februarski revoluciji.

Te ugotovitve objavlja beograjska »Javnost« s pripombo, da hrvaško (pa tudi slovensko!) časopisje reakcije označuje taka naziranja za — domala krivoverska. Pa je temu res tako, dokazuje ustavev »Dom in svet« in ogerčena polemika »Slovenca« in ostalih klerikalnih glasil s pisecem članka v »Dom in svet«, ki je dal cerkvenim dostojanstvenikom, od katerih je bila odvisna usoda revije, povod, da so jo ustavili.

Amerika ne prizna zavojevanja Abesinije po Italiji.

Med Zedinjenimi državami Severne Amerike in Italijo so se vodila trgovinska pogajanja, ki so pa bila prekinjena, ker so v Washingtonu odklonili, da bi sklepali pogodbo z italijanskim cesarstvom in s tem indirektno priznali zavojevanje Abesinije.

Sestanek novega ruskega parlamenta

Dne 11. t. m. se je sestel novi ruski parlament. Obravnaval bo proračun 1938, poročilo o računskem letu 1936 in o gospodarski štiriletki 1938—1942.

Parlament ali najvišji svet voli ali potrdi tudi vlado, katere predsednik je sedaj Molotov.

Naša glavna naloga — kulturno delo

Ob kongresu delavske kulturne zveze »Vzajemnost« v Ljubljani, 16. I.

Naša glavna naloga je pravzaprav vse, kar utegne koristiti človeštvu, da postane vredno svojega imena. V bistvu sta dve temeljni nalogi: kulturna in socialna.

Kulturna je naša naloga

zaraditega, da po kulturi dvignemo človeka do spoznanja sveta, družbe, nje uredb in načel.

Poznati mora človek seveda še druge stvari, kakor naravne zakone in njih logiko, zgodovino, znanosti ter probleme boljšega in slabšega sistema družbe.

Na podlagi takega znanja si človeštvo šele lahko ustvarja jasno sodbo, kaj je napačnega v človeški družbi in kaj bi se moralo izpremeniti, da doseže cilj popolnosti. V izvojevanje svojega cilja pa potrebuje človeštvo

svobodo,

svobodo organizacije svojih ideologij, da se lahko bore za idealne cilje poštene in pravične človeške družbe. To je pa že druga, socialna naloga.

Strašna je slika danes v tem oziru. Reakcija, te ali one smeri, ki jo vsi dobro poznamo, je prisegla, da uniči socialnopolitično kulturo in drugo civilizacijo. Nevenljive resnice taji in negira. Na grmadah sežiga socialistične spise, preklinja razglabljanja o čuvstvu pravičnosti in socialnih vpra-

šanjih, češ, da je vse to le seme zablod ali seme hudičevo. Propagando v tem zmislu vodi vsa reakcija in ne dopušča niti pojasnil, kaj šele argumentov, kako je škodljiva ta politika splošni civilizaciji in prepotrebni socialni reformi človeške družbe

V ta namen reakcija prepoveduje svobodo tiska in besede, sama pa izdaja časopisje, ki človeštvo odvaja od realnega življenja in razmišljanju o njem. Hvali in povečuje sport, veseljačenje, manifestacije, le o življenju, o socialnih vprašanjih molči, interesantom pa prepoveduje razglabljanje o problemih življenjske bitnosti.

V teh razmerah pa naglo propada civilizacijska ali kulturna stopnja človeštva ter se pogreza bolj in bolj v vlogo živine srednjeveškega roparskega viteza. Tak je položaj danes, kakšen bo šele v drugi ali tretji generaciji? Na to mislimo s strahom in bojaznijo, vendar pa ob trdnem prepričanju, da je duhovna sila človeštva vendar še tako živahna, da bo te trinoške okove strla prav kmalu.

Tu je sedaj naša naloga važna.

Spomnimo se na velikega filozofa Masaryka. Ta ni bil nasilen, ni bil niti politik. Pač pa je polagal vso važnost na kulturo, na realizem in ob vztrajnem kulturnem delu je vzgo-

jil etično in realno mislečo generacijo, ki je danes merodajna na Čehoslovaškem. Tudi socialisti so se navzeli lepih etičnih in realist. naukov modernega moža, ki ni poznal nasilja in nikdar odrekel spoštovanja tujim narodom. Masaryk je vzgojil svobodoljubne etike in realiste. Po vplivu te vzgoje je danes, lahko rečemo, ves češki narod.

Danes imamo enako reakcijo, kakor jo je srečal Masaryk ob svojem delovanju, današnja je še bolj neobzirna, trinoška, ki nič ne vpoštevata interesov splošnega človeštva. Prav zato je kulturno delo bolj potrebno. Krvavo potrebno je

energično uveljavljanje volje po kulturnem napredku človeštva,

kljub vsem velikim oviram in navidez nepremagljivim težkočam.

Cilj je velik. Kulturno človeštvo si bo priborilo svobodo ter obrnilo pozornost človeštva na realno življenje ter s tem preprečilo katastrofalni propad civilizacije, ki grozi ob teh razmerah.

Ne nazaj v temo, ampak naprej h kulturnemu višku mora stremeti človeštvo. To misijo ponuja razvoj delavstvu predvsem. In izvršiti jo mora!

V tem duhu želimo kongresu matice naših kulturnih društev »Vzajemnosti« uspeh!

Francoski fašisti — bombni atentatorji

Bombni atentat na zgradbe delodajalskih organizacij delo fašistov, da bi naščuvali javnost proti delavstvu.

Dne 11. septembra je v Parizu, v palači delodajalskih organizacij, v Rue de Presbourg, eksplodiral peklenjski stroj, ki je porušil lep kos hiše, pri čemer sta bila ubita tudi dva policista, ki sta stala pred palačo na straži.

Notranji minister s. Dormoy Marx je ukazal strogo preiskavo, ki je sedaj rodila presenetljive rezultate.

Policija je aretirala pravega krivca inženjerja kemije in rezerv. častnika Pierra Julesa Locutya, ki je tudi že priznal, da je atentat izvršil v družbi z industrijalcem Moreanom, inž. Métierierom in hišnikom Maconom. Macon je z ženo pobegnil v Francovo Španijo.

Ugotovljeno je, da je bil atentat izvršen po nalogu organizacije kapucarjev (Csac), čije glavni stebri sta bila zaprti general Dusseigneur in inž. Deloncl. Gospoda so sprva zanikali, da bi se sploh poznali med seboj, policija pa je doprinesla dokaze, da so bili skupno v Španiji in 18. julija v Nancyu.

Atentat na hišo delodajalskih organizacij je bil navaden provokatorski čin, ki ga je izrabilo fašistično časopisje (tudi pri nas!) za brezmejno hujskanje proti delavskim organizacijam.

Sedaj je vse pojasnjeno in ves svet vidi, kakšnih sredstev se poslužuje fašizem, da bi izpodkopal demo-

kracijo in se z nasiljem polastil oblasti, pri čemer seveda ne prestando zatruje, da brani red in mir pred anarhijo »rdeče« soderge itd.

Kapitalizem in fašizem igrata skupaj, to uči razkritje ozadja atentatov v Franciji.

Roosevelt in finančni magnati

Pogajanja v Washingtonu.

Rooseveltu očitajo, da hoče zavojevati podjetja privatnega kapitala v korist države.

Roosevelt je odgovoril na ta očitke. Rekel je, da želi, da se zmanjša kontrola velike finančne skupine nad količino interesov, in to hoče storiti zaradi nezaposlenosti v pokrajinskih in raznih mestnih podjetjih. Postopki, ki jih je nedavno navedel, v demokratskem režimu, niso mogoči, kakor umetno skakanje cen, nelegalna konkurenca proti malim podjetjem in industrijcem, uvajanje raznih monopolov (kartelov) itd.

Dajte meni in vladi pooblastilo, da nanravi konec temu in bodite uverjeni, da bo šla vlada za tem, da koristi veliki večini poslovnih ljudi in ameriškim industrijcem.

Roosevelt hoče reformirati kapitalistično gospodarstvo in preprečiti, da bi velike ribe, veliki kapitalisti,

Francoska vlada odstopila

Ob zaključku lista smo prejeli vest, da je francoska vlada odstopila. Odstop so izsilili socialistični ministri, ki so izgubili zaupanje v ministrskega predsednika Chautempsa, predvsem pa v finančnega ministra Bonnetta, ki je odklonil od socialistov stavljene predloge proti valutnim spekulantom, z uvedbo devizne kontrole.

požrli male in s tem izpodkopali tla kapitalističnemu redu, čigar pristaš ostane Roosevelt kljub njegovim reformatorskim stremljenjem. Tak zmisel imajo tudi vse od njega predlagane socialne reforme.

Najnovejša poročila glase, da je 60 družin ameriške visoke finančne aristokracije, ki obvlada ameriško gospodarstvo, poslalo k Rooseveltu deputacijo, da se z njim pogaja radi socialnih in gospodarskih reform.

Dr. Stojadinović v Berlinu

Danes je prišel v Berlin predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović, kjer so ga slovesno sprejeli. Poset se tiče v glavnem trgovskih vprašanj in vrnitve Neurathovega obiska.

